

ИСПИТ ИЗ ОСНОВА ЕЛЕКТРОТЕХНИКЕ 1

2. октобар 2004.

1

Напомене. Испит траје 240 минута. Није дозвољено напуштање сале 120 минута од почетка испита. Писати искључиво хемијском оловком. Дозвољена је употреба само овога папира и једне вежбанке, који се морају заједно предати. Питања радити искључиво на овоме папиру, а задатке искључиво у вежбанци. Коначне одговоре на питања и тражена извођења уписати у одговарајуће кућице, учртати у дијаграме или заокружити понуђене одговоре. Одговори се неће признати ако не постоји одговарајући рад. Свако питање носи по 5 поена, а задатак по 20 поена.

Попунити податке о кандидату у следећој табlici. Исте податке написати и на омоту вежбанке.

ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ											Колоквијум питања	Укупно питања
Група са предавања		Индекс година/број		Презиме и име							XXXXXX	
П1 П2 РТИ		/									Колоквијум задаци	Укупно задаци
											XXXXXX	
ПИТАЊА						ЗАДАЦИ			ОЦЕНА		Укупно поена	
1	2	3	4	5	6	1	2	3				

ПИТАЊА

1. Метална куглица полупречника a и наелектрисања Q налази се у ваздуху на висини h ($h \gg a$) изнад равне површи земље. Одредити изразе за (а) електростатичку силу на куглицу и (б) капацитивност куглице према земљи.

$F =$

$C =$

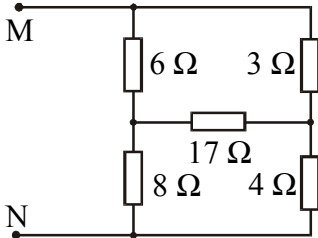
2. Полазећи од граничних услова, **извести** везу између густина слободних и везаних наелектрисања на раздвојној површи проводника и диелектрика пермитивности ϵ .

3. (а) Написати основне интегралне једначине за стационарно струјно поље. (б) Како гласе одговарајуће једначине у теорији електричних кола?

(а)

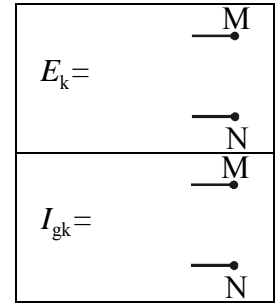
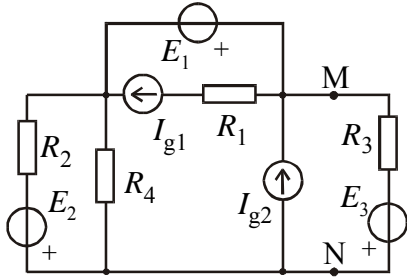
(б)

4. Израчунати еквивалентну отпорност мреже отпорника приказане на слици.

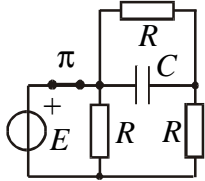

$R_{MN} =$

5. Део кола приказаног на слици, лево од тачака М и N, заменити по теорему компензације (а) струјним генератором, и (б) напонским генератором. Познато је $E_1 = 10\text{ V}$, $E_2 = 180\text{ V}$, $E_3 = 15\text{ V}$, $I_{g1} = 1\text{ mA}$, $I_{g2} = 6\text{ mA}$, $R_1 = 20\text{ k}\Omega$, $R_2 = 40\text{ k}\Omega$, $R_3 = 10\text{ k}\Omega$ и $R_4 = 8\text{ k}\Omega$. Скицирати сваки од тих генератора.

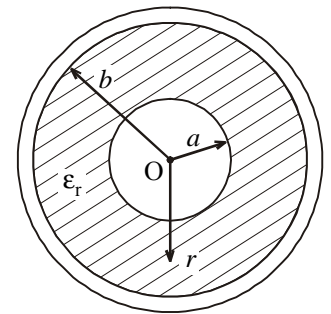
6. У колу сталне струје, приказано на слици, везани су отпорници отпорности R , кондензатор капацитивности C , генератор електромоторне силе E и успостављено је стационарно стање. Одредити изразе за (а) прираштај енергије кондензатора и (б) електрични рад претворен у топлоту од момента отварања прекидача до успостављања стационарног стања.

$\Delta W =$
$A_J =$

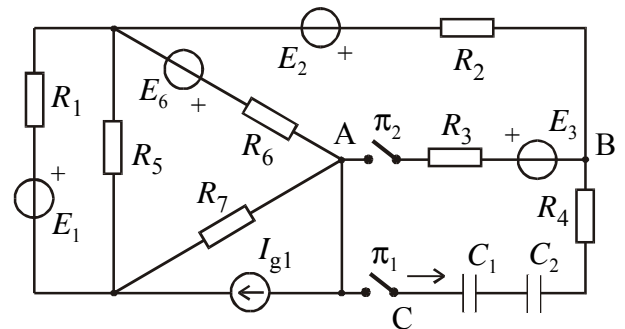
ЗАДАЦИ

1. На слици је приказан попречни пресек веома дугачког коаксијалног кабла, полупречника проводника $a = 1\text{ mm}$ и $b = 3,5\text{ mm}$. Кабл је испуњен нехомогеним диелектриком, диелектричне чврстоће $E_{kr} = 20\text{ kV/cm}$, чија се релативна пермитивност може описати изразом $\epsilon_r(r) = [\alpha + (r - c)^2] / (\beta r)$, где је $\alpha = 4\text{ mm}^2$, $\beta = 1\text{ mm}$ и $c = 2\text{ mm}$. (а) Израчунати подужну капацитивност кабла. (б) Одредити у ком делу диелектрика најпре настаје пробој и израчунати пробојни напон кабла.

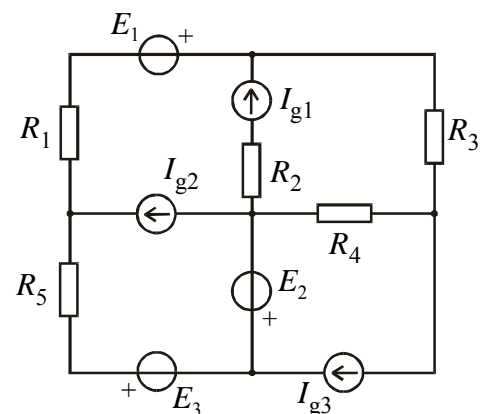

Напомена: $\int \frac{dx}{a^2 + x^2} = \frac{1}{a} \text{Arctan} \frac{x}{a}$.

2. За колу сталне струје приказано на слици познато је: $R_1 = 300\ \Omega$, $R_2 = 100\ \Omega$, $R_4 = 100\ \Omega$, $R_5 = 450\ \Omega$, $R_6 = 360\ \Omega$, $R_7 = 108\ \Omega$, $C_1 = 10\ \mu\text{F}$, $C_2 = 20\ \mu\text{F}$, $I_{g1} = 10\text{ mA}$ и $E_3 = 1,6\text{ V}$. При отвореним прекидачима π_1 и π_2 први кондензатор је неоптерећен, а познат је напон $U_{CB} = 2\text{ V}$. Прво се затвори само прекидач π_1 , при чему кроз грану са кондензаторима протекне количина електрицитета $q_1 = 120\ \mu\text{C}$. Затим се затвори и прекидач π_2 и установи се проток $q_2 = -208/3\ \mu\text{C}$. (а) Израчунати отпорност R_3 . (б) Израчунати снагу генератора емс E_3 и одредити у ком режиму ради тај апарат.

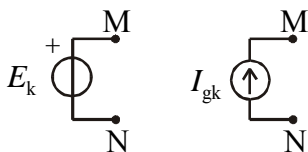
3. У колу сталне струје, приказаном на слици, познато је $E_1 = 100\text{ mV}$, $E_2 = 50\text{ mV}$, $E_3 = 250\text{ mV}$, $I_{g1} = 1\text{ mA}$, $I_{g2} = 2\text{ mA}$, $I_{g3} = 10\text{ mA}$, $R_1 = 50\ \Omega$, $R_2 = 100\ \Omega$, $R_3 = 60\ \Omega$, $R_4 = 40\ \Omega$ и снага првог струјног генератора $P_{I_{g1}} = 250\ \mu\text{W}$. Израчунати отпорност R_5 .

ОДГОВОРИ НА ПИТАЊА И РЕШЕЊА ЗАДАТАКА СА ИСПИТА ИЗ ОСНОВА ЕЛЕКТРОТЕХНИКЕ 1 ОДРЖАНОГ 2. ОКТОБРА 2004. ГОДИНЕ

ПИТАЊА

- (а) $F = -\frac{Q^2}{16\pi\epsilon_0 h^2} i_z$, где је орт i_z управан на површ земље и усмерен нагоре. (б) $C = 4\pi\epsilon_0 a$.
- $(\epsilon_0 - \epsilon)\sigma = \epsilon\sigma_p$.
- (а) $\oint_C \mathbf{E} \cdot d\mathbf{l} = 0$ и $\oint_S \mathbf{J} \cdot d\mathbf{S} = 0$. (б) $\sum_{l=1}^N U_l = 0$, за произвољан затворени пут у колу који садржи N грана и $\sum_{k=1}^M I_k = 0$, за произвољан чвор кола у коме се стиче M грана.
- Мост је у равнотежи. $R_{MN} = 4\frac{2}{3}\Omega$.
- (а) $E_k = 6\text{ V}$. (б) $I_{gk} = 2,1\text{ mA}$. Тражени напонски и струјни генератор, редом, приказани су на слици.

- (а) $\Delta W = -\frac{1}{8}CE^2$. (б) $A_J = -\Delta W = \frac{1}{8}CE^2$.

ЗАДАЦИ

- (а) $C' = \frac{2\pi\epsilon_0}{\gamma} = 100,45 \frac{\text{pF}}{\text{m}}$, где је $\gamma = \frac{\beta\sqrt{\alpha}}{\alpha} (\arctan \frac{b-c}{\sqrt{\alpha}} - \arctan \frac{a-c}{\sqrt{\alpha}})$.
 (б) $E = E_{\max}$ за $r = c = 2\text{ mm}$ и $U_{kr} = \frac{\alpha\gamma E_{kr}}{\beta} = 4,43\text{ kV}$.
- (а) $R_3 = 200\Omega$. (б) $P_{E_3} = -64\text{ mW}$. Апарат се понаша као пријемник.
- $R_5 = 10\Omega$.